

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA

POLONIAE

HISTORICA

LXXXIII

WYDAWNICTWO NAUKOWE

Semper

2001

Nr indeksu 35 130X
PL ISSN 0001-6829

www.rcin.org.pl

CONTRIBUTORS

AGNIESZKA BARTOSZEWICZ — *doctor*; Historical Institute of Warsaw University (Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-395 Warszawa); specialisation: medieval history.

MARIA BOGUCKA — *professor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences (Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa); specialisation: economic, social and cultural history of early modern times.

KRYSTYNA KERSTEN — *professor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: recent history.

DOROTA MAZEK — *postgraduate student*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: history of 18th century.

ANDREI PIPPIDI — *professor*; Institute for South East European Studies (13, Calca 13 Septembrie, Bucharest); specialisation: medieval and early modern history.

JOLANTA SIKORSKA-KULESZA — *doctor*; Historical Institute of Warsaw University; specialisation: modern history.

TOMASZ SZAROTA — *professor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: recent history.

HANNA ZAREMSKA — *professor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: medieval history.

JANUSZ ŻARNOWSKI — *professor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: history of the 20th century.

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA
POLONIAE
HISTORICA

83

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
2001

BOARD OF EDITORS

Jan Baszkiewicz (President), Maria Bogucka (Editor-in-chief),
Monika Hamanowa, Antoni Mączak, Karol Modzelewski, Jan Pirożyński,
Stanisław Russocki, Marek Sędek, Tomasz Szarota (Assistant Editor),
Roman Wapiński, Tomasz Wiślicz-Iwańczyk (Secretary),
Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrozumski,
Janusz Żarnowski (Member of Editorial Group)

Editorial Assistant — Hanna Kordowicz

INSTYTUT HISTORII PAN

Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa

fax: (+48) (22) 831 36 42
e-mail: ihpan@ihpan.edu.pl

© Copyright by Instytut Historii PAN, Warszawa, 2001

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland

Tel./fax: (+48) (22) 828 49 73

Bank: PKO BP VII O/Warszawa nr 10201071-109628-270-1

e-mail: zam@semper.pl

http: //www. [semper.pl](http://www.semper.pl)

Contents

STUDIES

Agnieszka Bartoszewicz, <i>The litterati</i> Burghers in Polish Late Medieval Towns	5
Hanna Zaremska, Jewish Street (<i>Platea Judeorum</i>) in Cracow: the 14th–the First Half of the 15th C.	27
Andrei Pîppîdi, Moldavie et Pologne: la fin de la vassalité	59
Maria Bogucka, Women in Politics. The Case of Poland in the 16th–18th Centuries	79
Dorota Mazek, The Wardship of the Mentally Ill in the Polish–Lithuanian Commonwealth in the Second Half of the 18th C.	95
Joanna Sikorska–Kulesza, Prostitution in Congress Poland	123
Janusz Żarnowski, The Old and the New Roles of the Intelligentsia in Poland	135
Tomasz Szarota, Hitler über Piłsudski. Der deutsche Besatzer gegenüber dem Kult des polnischen Marschalls	149
Krystyna Kersten, The Mass Protests in People's Poland — A Continuous Process or Single Events?	165

DISCUSSIONS

Janusz Żarnowski, New Outlook on the History of the Polish Intelligentsia. On the Book of Ludwik Hass, <i>The Polish Intelligentsia in Weal or Woe. The 19th and 20th Centuries</i>	193
---	-----

REVIEWS

Maria and Kazimierz Piechotkowie, <i>The Gates of Heaven</i> , vol. 1, Wooden Synagogues in Old Poland, vol. 2, Brick and Stone Synagogues in Old Poland (Maria Bogucka); <i>Polish Territories in the Tenth Century and Their Importance for the Shape of a New Europe</i> , ed. H. Samsonowicz (Jacek Adamczyk); Krzysztof Mikulski, <i>The Area and Society of Toruń from the End of the 14th to the Beginning of the 18th Century</i> (Cezary Kućko); Dariusz Kupisz, Zbigniew Gorajski, 1596–1655. A Study in the History of the Protestant Nobility in Little Poland in the First Half of the 17th Century (Edward Opaliński); Lidia A. Zyblikiewicz, <i>Woman in Cracow in 1880 in the Light of the Census. A Demographic Study</i> (Cezary Kućko); Natali Stegmann, <i>Die Töchter der geschlagenen Helden. "Frauenfrage", Feminismus und Frauenbewegung in Polen 1863–1919</i> (Maria Bogucka); <i>Equal Rights and Unequal Chances. Women in Inter-war Poland</i> , ed. A. Żarnowska, A. Szwarc (Jerzy Tomaszewski)	205
---	-----

ABSTRACTS	223
----------------------------	-----

NEWS

The Church in Town. Medieval Poland and East-Central Europe, (Marek Słoiń)	261
Weddings, Christenings and Funerals in the 16th-18th Centuries. Life and Death Culture (Tomasz Wiślicz)	263
Polish-Scottish Relations, 15 th -18 th Centuries (Maria Bogucka)	265
The Grand Duchy of Lithuania — Culture and Economy in the 16th-Early 19th Centuries (Henryk Wisner)	265

«Acta Poloniae Historica»

Semiannual edited under the auspices of the Committee
of Historical Sciences and the Institute of History
Polish Academy of Sciences

President: Jan BASZKIEWICZ
Editor-in-chief: Maria BOGUCKA

Vol. LXXXII, 2000

CONTENTS

STUDIES

- Grzegorz Myśliwski, Between Memory and Anticipation. Temporal Consciousness of Mazovian Society, the 12th — the Mid–16th Century
Jan Tyszkiewicz, Tartar Conveyors — *vectores et aurigae* — in the Polish–Lithuanian State, the 16th — the First Half of the 17th Century
Tomasz Wiślicz, Peasant Funerals in Early Modern Poland
Andrzej Zaćmiński, Third World War in the Plans of the Polish Emigration in Great Britain in 1945–1956
Andrzej Koryn, The Federation Issue in the Balkans and the Danube Basin after World War II

DISCUSSIONS

- Andrzej Wyczański, Une histoire de l'alimentation
Marian Biskup, Neue Forschungen über die Geschichte der Baltendeutschen
Janusz Żarnowski, East–Central Europe, a Periphery of “genuine Europe”?

RESEARCH IN PROGRESS

- Maria Bogucka, New Perspectives on Gender

REVIEWS — ABSTRACTS — NEWS

- Board of editors: Rynek Starego Miasta 29/31, 00–272 Warszawa, Poland
Publisher: Wydawnictwo Naukowe *Semper*
ul. Bednarska 20A, 00–321 Warszawa, Poland
tel./fax: (+48) (22) 828 49 73
Foreign subscriptions: «Ars Polona»
Krakowskie Przedmieście 7, 00–068 Warszawa, Poland
or: European Publishers Representatives, Inc.
11–03 46th Avenue, Long Island City, New York 11191, USA

WYDAWNICTWO NAUKOWE SEMPER
POLECA NASTĘPUJĄCE CZASOPISMA I WYDAWNICTWA CIĄGŁE:

«Acta Poloniae Historica»

[półrocznik w językach kongresowych]

«Kwartalnik Historyczny»

[najstarsze czasopismo humanistyczne w Polsce]

«Wiadomości Numizmatyczne»

[kwartalnik]

«Pamiętnik Słowiański»

[rocznik]

«Odrodzenie i Reformacja w Polsce»

[rocznik]

**«Studia z Dziejów Rosji i Europy
Środkowo-Wschodniej»**

[rocznik]

«Studia nad Polszczyzną Kresową»

[wydawnictwo ciągłe]

**«Język Polski
Dawnych Kresów Wschodnich»**

[wydawnictwo ciągłe]

**«Studia i Materiały
Wydawnictwa Naukowego Semper»**

[wydawnictwo ciągłe]

TO BE PUBLISHED IN THE 84 VOLUME:

Marck Słoń, Hospital and Old Age in Late-medieval Wrocław

Małgorzata Piłaszek, Witchhunts in Early Modern Poland

Nora Koestler, Jüdinnen in der Habsburger Monarchie
und Emanzipation

Michał J. Zacharias, Decentralization Tendencies
in the System of Yugoslavia in the Late 1960s.

WARUNKI PRENUMERATY NA ROK 2002

Pisemne zamówienia na krajową prenumeratę pocztową przyjmowane są przez Wydawnictwo Naukowe Semper, 00–321 Warszawa, ul. Bednarska 20A w następujących terminach: do 20 maja 2001 na pierwsze półrocze lub na cały rok oraz do 20 listopada 2001 na drugie półrocze. Cena zeszytu w prenumeracie wynosi **16 zł** w przypadku odbioru półrocznika w Wydawnictwie. Wysyłka w kraju kosztuje 4 zł za numer.

Prenumeraty przyjmowane są również w księgarniach naukowych i akademickich na terenie całego kraju, a także u innych dystrybutorów, ale w takich przypadkach cena zeszytu może różnić się od podanej wyżej.

Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę przyjmowana jest przez Wydawnictwo Naukowe Semper, 00–321 Warszawa, ul. Bednarska 20A, bezpośrednio w siedzibie Wydawnictwa lub w formie przedpłat na okresy półroczne na konto PKO BP VII Oddział w Warszawie, Nr 10201071–109628–270–1 w następujących terminach: do 20 maja 2000 na pierwsze półrocze lub na cały rok oraz do 20 listopada 2000 na drugie półrocze. Cena w prenumeracie zagranicznej w 2001 roku (opłaconej w kraju) za jeden zesztyt wynosi:

	poczta zwykła	poczta lotnicza
Europa	35 zł	40 zł
Pozostałe kraje		50 zł

ORDERS FOR SUBSCRIPTION:

- till 20 May 2000 for I issue 2001,
- till 20 November 2000 for II issue 2001.

Recent and old issues are available at the bookshop of

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

ul. Bednarska 20A, 00–321 Warszawa, Poland

tel./fax:

(+48) (22) 828 49 73

bank:

PKO BP VII O/Warszawa nr 10201071-109628-270-1

e-mail:

zam@semper.pl

http://www.

semper.pl

Subscription orders available through the local press and books distributors (price per copy **US \$ 29**, postage included) or Foreign Trade Enterprise „ARS POLONA”, 00–068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland.